

Nro. 52.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Adólt Bétsből Keddén Junius 29-ik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

Eő Cs. K. Felsége méltóztatott Feldmarschal-
Lieutenant Báró, *Stipsics* Erdély Országi Kom-
mandirozó Generális Úrnak megkülönböztetett
szolgálatai által szerzett érdemeit, a' *Szent Ist-
ván* Királyi Rend' Kommandatori keresztjével
megjutalmaztatni.

Cseh országból ezeket írják: — „Felséges
Urunk mind ez ideig a' *Gitschini* kastélyban van
kísérőivel együtt. E' hónap' 17-dikén az Úrnap
Processión ő Cs. Felsége is, a' vidékről özsze-
gyülekezett véghetetlen sokasággal, kegyes és épü-
letes buzgósággal, együtt meenni méltóztatott,
melly által ez a' nap a' *Gitschini* lakosokra néz-
ve örökre emlékezetessé tétetett. Azután a' ma-

ga *Gladrupnál* legelő méneseinek megszemlélésire ment ő Cs. Felsege: de a' honnan 19-dikben *Gitschinbe* ismét vissza érkezett. *Gitschin* és a' két Császároknak fő hadi szállásaik között, szüntelen jönnek mennek a' Kurírok. —

„Az Orosz Császár ő Felsege *Sléziából* Cseh Országba a' *Königgrätzi* kerületbe által jöven, ugyan ezen hónapnak 16-dikán *Nachodon* által *Opotschna* nevű mező városban lévő kastélyba érkezett, a' hol ő Cs. Felségét a' maga két Nagy Hertzegaszszony testvérei, t. i. a' *Weimari* és *Oldenburgi* Hertzegnék, már várták. *Austriai* Cs. K. Fő Lovászmester Gróf *Trautmansdorf* fogadta Felseges *Urunk'* nevében ő Cs. Felségét. Kevés kísérei között, a' kikkel oda jött, Státustitoknok Gróf *Nesselrode*, Udv. fő Marschal Gróf *Tolstoy*, 's négy Adjutánsok vannak.

Gróf *Metternich*, külső dolgokra ügyelő *Austriai* Cs. K. Minister e' hónap 17-dik napján *Opotschnába* érkezett, a' honnét 18-ikban ismét vissza tért *Gitschinbe*. — Ő Felsege az Orosz Császár *Jucius* 25-dik napjáig *Opotschnába* maradni, 's onnét ekkor *Nachodon* által *Peterswaldau*-ba a' maga fő hadi szállására ismét vissza térni szándékozott.

Gróf *Metternich* külső dolgokra ügyelő *Austriai* Cs. K. Minister, hívattatván, e' hónap' 23-dikán elútatott *Gitschinből* *Dresda* felé, a' honnét 29-dikben váratott vissza.

Frantzia Birodalom.

A' *Párisi* Monitörben ezek jöttek - ki: —

„A' *Régens Császárué* és *Királyné* ő Felsegéhez érkezett hadi tudósítások szerint, ilyen állapotban voltak *Jun. 7-dikén* *Német* országon a'

írás tétetődjön: Napoleon Császár, a' maga Frantzia és Olasz népei eránt viseltető háládatosságának bizonysgául, és a' leg később maradékoknak azon nevezetes időpontra való emlékeztetésekre, midőn a' birodalom és szövetségesei egészségeknek megoltalmaztatására, három hónapok alatt tizenkét száz ezer emberek fegyvert fogtak, a' Würscheni tsatázó mezőn parantsolta, hogy ezen emlékeztető oszlop emeltessék.

„II). Tzik. Ezen Dekretomnak végrehajtása a' belső dolgokra ügyelő Frantzia és Olasz Ministerekre bízattatik. —,

„Napoleon.

„Gróf Darü, Minister Statistoknok.

A' Császárnak ezen Dekretomához képest ilyen további Dekretomot adott - ki Régens Császárné és Királyné ő F. ge St. Cloudban Jun. 10. dikén: —,

„Császár és Király ő Felségének nevében etc. Mi Régens Császárné és Királyné, etc. a' Császár és Király ő Felségének a' mi igen szeretett férjünknek és fejedelmünknek a' Würscheni tsatázó mezőn Május 22. dikén költ Dekretomához képest, meghatároztuk és határozzuk, a' mint következők: — 1) A' Frantzia és Olasz Institutumok, 's a' Római, Amsterdami, Turini, és Florentziai Akadémiák biztosokat neveznek - ki, és a' czéllal megegyező minden eszközt elövesznek, hogy a' Császárnak azon célzásai végre hajtattathassanak, mellyek a' Mont-Cenisem emeltetendő emlékezet oszlopot illetik. — 2) Ez az alkotmány, a' mennyiben a' fő célzás mellől való eltávozás, 's tartósságának való

ártalom nélkül megeshetik, egyszersmind valamely közönséges haszonra is legyen intézve. — 3) Felállítatására 25 milliók határozattal. Nagyobb summát nem kell rá fordítani. — 4) Az Olasz Intitutum 's a' külömbkülömb akadémiák, azon rajzolatokat, mellyeket ők helybe helyni fogtak, küldjék a' Frantzia Intitutum előnödjéhez még November 1-ső napja előtt, hogy a' rajzolatokat a' jövő télen a' Császár eléibe terjeszteni, 's az emlékeztető alkotmány-nak építéséhez a' jövő tavaszon hozzá fogni lehessen. — 5) Ezen Dekretomnak végrehajtása a' belső dolgokra ügyelő Frantzia és Olasz Ministerekre bízattatik. Költ a' mi St. Cloudi palotánkban, Jun. 10-dikén 1803-ban. —

„Mária Ludovika.

BCU, Cluj Central University „Cambacores, birodalom

fő Cancellariusza,

„Cadorei Hertzeg (Champagni) Statusminister, Régenségi Titoknok.

Hamburg városára nézve egy végzés jött ki az odaváló újsághan Jun. 9-dikén, a' melly e' képpen kezdődik: —

„Mi Marschal, Eckmühli Hertzeg, a' 32-dik katona' osztály fő Kormányzója, az ő Cs. K. Felcsége parantsolataival megegyezőleg, 's a' nékünk ezen 1813-dik esztendő Aprilisének 10-dik napján a' Hanseaticumi Departamentekre nézve adott telyes hatalom szerint meghatároztuk és határozzuk, mi t következik; — 1)-ső Tzikkely 's a' többi. — Az ezen szók után következő 14 tizkelyeknek fontosabb foglalatjok ennyiben áll: — Hamburg városa büntetésképpen 48 milliók

Frantzia ármádák. A' Császár fő hadi szállása volt *Buntzlauban*. A' külömbkülömb szakasz ármádák, kirendeltetett szállásaik felé folytatták útjokat. Az *Odera* vizét azon tsajkák töltötték - el, a' mellyek *Breszlau* felől *Glogau* felé eveztek az ellenségtől elvételre ágyukkal, azokhoz tartozó készületekkel, lisztel, 's egyéb e'félével. —

„*Hámburgot* ismét elfoglalták seregeink fegyveres kézzel. Az *Eckmühli* Hertzeg nagyon dítséri a' Gen. *Wandamme* magaviseletét. *Hámburg* a' múlt táborozásban a' Gen. *Carra St. Cyr* félenksége miatt vészett vala - el. Eleinten *Bremák* megtartatását, most pedig *Hamburgnak* visszavételét, a' Gen. *Vandamme* hathatós iparkodásának lehet köszönnünk, mellyel ő attól a' szempillantattól fogva folytatta a' dolgokat, hogy a' 32-ik katona osztályba megérkezett. Itt több száz embereket fogtunk - el. A' városban (*Hamburgban*) 2 vagy 3. száz ágyút találtuk, mellyek közzül 80 a' vár fokaira volt kiszegeztetve. A' városnak oltalmaztatható állapotba való helyheltetése munkába volt vétetve. —

„*Dánia* véllünk marsirozik. Az *Eckmühli* Hertzeg *Lübeckbe* szándékszik menni. E' szerint az egész 32-dik katona osztály, és a' Frantzia birodalomnak minden vidékei megszabadítottak az ellenségtől. —

„Rendelések tétetettek, hogy *Hámburg* városából egy erősség építtessék; a' város bástyás köfállal vala körülvétetve, széles és vízzel töltött árcai vannak, 's egy részint fedeztethetik kibotsátott víz által. A' munka úgy fog elintézetni, hogy a' város és *Haarburg* között való kö-

zösülés a' szigetek által mindenkor fenn tartatathassék. —

„Megparantsolta a' Császár, hogy a' *Havel*-nek az *Albis* vizébe való szakadásánál építtessenek egy várat. *Königstein*, *Torgau*, *Wittenberga*, *Magdeburg*, 's a' *Haveli* és *Hámburgi* erősségek tökéletessé fogják tenni az *Albis* vizének óltalomlíneáját. —

„Az *Eckmüthli* Hertzeg öt Osztályainak, a' mellyek 72 telyes számú Batalionokból állanak, még hátra lévő batallionnyaik, *Wesel* mellől útnak indultak. —

„Azólta, hogy ez a' táborozás elkezdődött, Szakszoniát megszabadította, Sléziának felét meghódoltatta, a' 32-ik katoná osztályt vissza vette, 's ellenségeinknek reménségeket tsúffá tette a' Frantzia ármáda. University Library Gluj

* * *

A' Monitörben ilyen Császári Dekretom jött ki: —

„A' *Würschemi* tsatázó mezőről Május 22-dikén reggeli 4 órakor. — „*Napoléon*, Frantziák Császára, etc. meghatároztuk és határozzuk, mint következők: —

„I). Frik. A' *Mont-Cenis* hegyen (a' régi *Savoyában* lévő *Alpes* hegyeknek egyik tetején) egy emlékeztető oszlopot kell építeni, a' mellynek Páris felé álló oldalára azon Kantonaiuknak, mellyekre az *Alpeseken* Innen lévő *Departamentjeink* felosztatva vannak, a' *Májlánd* felé álló oldalára pedig az *Alpeseken* túl lévő *Departamentjeink* és az *Olasz Királyság* Kantonaiuknak neveik, jegyeztessenek - fel. Ezen emlékeztető alkotmánynak legszembetűnőbb részére ilyen cím:

kötéseken fundáltatnak, 's a' mellyeket a' Svétziai Udvar maga is önként kisebb mértékre szállítani kívánt, telyesítettethetnének. A' Dániai Statusminister *Rosenkrantz* ezeket az igazságos javallásokat egyenesen vissza vetette; melyre nézve a' nevezett alkudozó követek tegnapestve ide Stralsundba vissza érkeztek. A' Dánus udvarnak ezen tselekedete megmútatja, hogy mi-ben álljon tulajdonképpen az ő Frantzia Országgal való özszeszövetkezése, melynek egyébiránt is elegendő bizonyosága az a' részvétel, mellyet Hamburg városának eloglalásában kinyilatkoztatott Dánia. —

„A' Svékus armádánál kevés beteg katona, beteg Generális pedig egy sem találtatik. A' Koronaörökös, kívánt leg jobb egészségben van.”

BCU Cluj / Dánia. Library Cluj

A' Dánia és Svétzia között fenn forgó környüllállásokról ezeket adta-ki *Koppenhágában* a' Dánus udvari újság Jun. 4-dikén: —,

„Egy Anglus tengeri tiszt Május 31-dikén estve ide érkezvén két írást hozott a' *Defiance* nevű Anglus Linea hajórol; egyet a' Svétziai Udvarhoz rendeltetve lévő Anglus Követtől *Thorontól* 's Anglus Generális *Hopétól*, egyet pedig Báró *Wetterstädt* Svétziai Udvari Cancellarius-tól. Jelentette egyszersmind az Anglus tiszt, hogy Orosz Generális Báró *Suchtelen* is ugyan azon hajón volna, hogy az Anglia által javallott békességes alkudozásban részt vegyen, melyre néki telyes hatalom volna adattatva, éppen úgy, mint Udv. Cancellarius *Wettersädtnek*, arra, hogy a' Svétzia és Dánia között fenn forgó egyenetlen; kedésre nézve alkudozásra lépjék. —

„Az ő Dániai Királyi Felsége hűséges alattvalói nem tsudálkozhatnak azon, hogy a' Svétziai Koronaörökös, mint nem önnön haszonkeresésnek, és mérséklettségnek bizonyosságát, úgy teszi a' Svétziai Király nevében ezt a' nyilatkoztatást, hogy ő Svétziai Kir. Felsége mármost Norvégiából tsak a' Drontheimi vidékeket és azon részeket kívánja magának, a' mellyek Drontheim és az Orosz határ között találtnak. E' tsak egy új bizonyosága azoknak a' kényszerítő kívánságoknak, mellyek által ezen újabb időkben az északi birodalmaknak lakosnik magokat azon békesseges állapottól megfosztattatni szemlélik, melly az ő közönséges boldogságokkal megégyezne. Nem kevesebbé ellenkezőnek találhatják a' Dániai hűséges alattvalók a' magok gondolkodások módjával és nemzeti érzékenységekkel azt a' kívánságot, hogy 25,000 Dánus katonák a' Svétziai Koronaörökös vezérlése alá adattassanak, hogy a' Svétziai és egyéb seregekkel északi Német országon Franzia ország ellen hadakozzanak. Ugyan ezen fundamentomos feltételek alatt javallották az Anglus Követek a' Nagy Britanniával való megbékéllés eránt való alkudozást, még pedig olyan meghatározással, hogy mi a' hájókázás könnyebbségére nézve még tsak fegyvernyúgvást sem remélhetnének addig, míg a' Hol-sátziában és Jutlandiában találtató Dánus seregek a' Svétziai Koronaörökös szabad tettzésére nem bízattatnának. A' Dánus koloniáknak a' megbékélléskor való vissza adattatásokat ugyan, megígérte Anglia, de *Helgoland* szigetének visszaadattatását nem, valamint szintén azt sem,

ből álló rendkívül való hadi adót tartozik egy hónapnak lefolyása alatt, úgymint Jun. 12-dikétől fogva Jul. 12-dikéig, 6 részekben, fizetni. A' Bizabott 6 időszakosokat szorosán megtartani tartozik. Az adónak kiosztására kineveztetendő biztosok arra köteleztetnek figyelmezní, hogy kiváltképpen azokra a' lakosokra vessék ezt a' rendkívül való adót, a' kik a' folyó esztendőben Febr. 24-dikétől fogva történt támadásokban önként való adományaik vagy egyéb tselekedeteik által részesültek. Ha nem fizetődne ezen adó; az ingatlan és ingóbingó jószágokat kell érette sequestrálni. Egyéb erőttetett eszközökkel, még katona exekuzióval is lehet élni fellajtatásában.

Svédzia.

A' Svétziai ármáda fő hadi szállásán *Stralsundban* ilyen Bülletint adtak - ki Junius' 5-dikén: —,

„A' Major *Lagerbring* által vezéreltetett Svécus seregek, *Hamburgot*, minekutánna a' felől hírt vettek volna, hogy Dániai Elölülő, *Koos*, a' Frantzia vezérrel *Huarburgban* olyan titkos egyetértésre lépett, hogy a' Frantzia és Dánus egyesített seregek *Hamburgra* réá ütvéu azt foglalják - el, Május 26-dikán reggel oda hagyták. Ez a' Svécus sereg a' fő hadi szállástól 30 mért-földnyire eltávozva és így a' veszedelemnek kitétetve lévén, külömben elveszettnek lenni tathatott volna. Megelőzés, 's a' vezérnek alkalmassága által, básorságos helyre vissza hoztatott a' nélkül, hogy egy embert elvesztett volna. —

„A' Gróf *Wallmoden* vezérlése alatt lévő

Orosz és Hannoverai seregek *Boitzenburgnál* állnak. A' Svétziai ármáda' első osztálya, a' Gen. *Sandels* vezérlése alatt, *Gadebusch*, *Schwering*, és *Wismar* között, második osztálya a' Gen. *Baró Hope* vezérlése alatt *Rostockban*, a' harmadik Gen. *Skiöldenbrand* alatt a' *Triebseesi* és *Grimmi* környékeken, 's végre a' tartalék, *Rich-tenbergben* és *Frantzburgban* vannak szállásokon. Ezen fekvéseikben fogják a' Svécusok az Orosz és Prusszus seregeknék hozzájuk való megérkezéseket elvárni, 's' mihelyest itt ez az egyesült ármáda a' kötésekben meghatározott száma telik, azonnal meg fog indulni előfelé. —

„*Stralsund* városa erőssítettik. A' kapuk előtt lévő sántzos línea 8 napok alatt elvégződik. A' kapuk, felvonó hidak által, 's a' sántzok levert gerendákkal erőssítettnek. Már 50 huszon-négy és tizennyóltz fontos golyóbisú ágyuk vannak ezen elősántzokban kiszegesztetve; 14 napok alatt 100-ra fog telni a' számjok. *Pomeránia* és *Daenholm* nevű kis sziget között, úszóhíd készí-tődik; ezen sziget és a' partok között már lí-neát vontak az ágyús tsajkák és gályák, 's a' *Daenholmi* sántzok 12 és 24 fontos ágyúkkal rakattattak - meg. —

„Svétziai Udvari Cancellarius *Báró Wetterstedt*, Orosz Cs. Generális *Suchtelen*, Anglus te-lyes hatalmú biztos *Thorton*, 's Generálmajor *Hope*, a' Dániai udvar' hajlandóságának kitanú-lása végett Május 30-dikán eleveztek innét *Stral-sundból* *Koppenhágába*, oly czélzással, hogy olyan javallásokat tegyenek ott, mellyek szerint Nagy Britanniával békességet lehetne kötni, 's a' mellyek szerint Svétziának kívánságai is, mellyek

hogy a' Dánus hajós seregnek elvétele által okozott kárt vissza téríti Dániának." —

Ezen előadás után azt jegyzi-meg a' Koppenhágai Udvari újság, hogy gondolhatják a' Dánus lakosok, hogy ő Felsege a' maga méltóságához illő, 's alattavalóinak javokkal megegyező módon felelt ezen ajánlásokra: melly után az Anglus tiszt, mint a' kinek meg volt parantsolva, hogy a' válaszra 48 óránál tovább ne várakozzék, Koppenhágát Jun. 2-dikán délutáni 2 órákor oda hagyta.

Nagy Britannia.

A' Berlini újságból: — „Egy útaxó, a' ki Maj. 29 dikén hagyta oda Londont, azt beszéli, hogy a' *Tamesis* vizén egy expeditzió állott készen az elevezésre. A' sereget, mellyből ez az expeditzió állott, elébb csak 3, hanem későbbben 10 ezer emberekre számlálták.”

Egy más útaxó, a' ki ugyan ezen napon jött el Londonból, azt erősíti a' Berlini levelekben, hogy Spanyol Országban, mikor a' leg újabb tudósítások onnét megindultak, az Anglus seregek és az ő szövetségeseik mindenütt megindultak volt előfelé, 's a' Wellington fő hadi szállása Salamankában volt.

Elegyes Levelek.

A' *Párisi Journal de l'Empire* erősíti, hogy a' Norvégiai seregek a' magok fő vezérjeknek *Keresztély* Koronaörökösnek vezérlése alatt, békarnak ütni Svétziába, 's azon eleséget, mellyet a' Dániai országlószék az éhelhalásnak megakadályoztatása végett Norvégiába útnak indított vala, de a' mellyet az Anglusok és Svécu-

sok elvévén, Svétziában a' Norvégiai határoktól nem messze raktak - le, innét elakarják vinni.

A' Pruszsiai Correspondensben olvassuk, hogy Reváltból 7000 Oroszok érkeztek - meg Svétziai Pomeránia mellé Rügen szigetéhez a' Svékusokhoz. A' tengeren jöttek oda.

A' Berlini levelek szerint Jun. 5-dikén kiütöttek volt a' Frantziák Magdeburgból, mellynek alkalmatosságával, mint mondják, a' Westpháliai katonák közzül sokan általjöttek a' Pruszsusokhoz.

A' Baváriai újságlevelekben találtató Koppenhágai tudósítások szerint, azok a' Hamburgi lakosok, kik a' Frantziáknak és Dánusoknak oda való bémenetelek előtt öntét elítávoztak, a' Bankónak is elvitték egy részit elébb Helgoland szigetére, a' honnét az, mint mondják Angliába vitettetett.

A' tsatázó mezőről Párisba Régens Császárné és Királyné ő F. géhez érkezett 's a' Monitorben Jun. 16-dikán közönségessé tétetett tudósítások szerint, az Eckmühli Hertzeg' vezérlése alá adott Dánus seregeknek egy csoportja Jun. 2-dikán Lübeck városát elfoglalta.

J o b b í t á s.

Az 50-ik számú M. Kurir 688-dik lapján, feljülről lefelé számlálván a' 8-dik soron kezdve a' következőket: — „Neumarktban Cseh országnak Pilseni kerületjében a' Gróf Stadion uradalmához tartozó mező városban (Neotumban) gyűltek össze a' fegyverszűnésbéii Commissariusok a' békesség eszközlése végett.” — e'képpen kell megjobbítani: —

„Neumarktban, Sléziának Breszlai (Boroszói) Hertzegségben lévő városban gyűltek össze azok a' Biztosok, kiket a' végre neveztek - ki a' hadakozó Hatalmasságok, hogy a' fegyvernyúgvás feltételeinek bétöltetésére ügyeljenek.”

„Hasonlóképpen a' 47-dik számú M. Kurir 661-dik lapján is, a' fegyvernyúgvás 12-dik izikhelyében, ezen nevezeten: új Markia, ezt a' Sléziai Neumarkot kell érteni.” P. D.

(Vége a' második fertály esztendőnek)